

Fiksiranje oziroma stabiliziranje krojnih delov

Fiksiranje je fizikalno-kemijski proces, kjer tekstilno površino:

- preoblikujemo,
- stabiliziramo,
- izboljšamo obstoječe lastnosti in
- priredimo nove lastnosti oz. oblike

Stabiliziranje krojnih delov delimo na:

- Fiksiranje medvloge
- Stabiliziranje oblike
  - Lisiranje
  - Dresiranje
- Neposredna ojačitev

Delitev medvlog glede na nosilni material:

- tkanine
- pletiva
- netkane oz. vlaknovine
- folije
- mreže
- večplastni in kombinirani material

Delitev medvlog glede na lepljivost:

- klasične nelepljive medvloge
- lepljive medvloge

Delitev medvlog glede na namen:

- medvloge za fiksiranje vseh vrst oblačil v konfekcijski industriji
- medvloge za fiksiranje vseh vrst usnja

Delitev medvlog glede na uporabnost:

- za težko konfekcijo (za vrhnja oblačila, jakne, plašči, ...)
- za lahko konfekcijo (za lažja oblačila, bluze, obleke,..)
- za pletiva in elastične materiale (pletene medvloge ali raztegljive tkane medvloge)
- za usnje (za fiksiranje konfekcijskih izdelkov iz usnja)
- za kravate
- žepovina
- plake (za prsne dele težjih oblačil)
- v obliki trakov (za pasove, obrobe,..)

Pri plastificiranju naneseemo termoplast na tkanino, pletivo ali netkanino.

Termoplasti za medvloge morajo izpolnjevati naslednje zahteve:

- ne smejo biti lepljivi pri sobni temperaturi
- ne smejo se starati
- brez barve in vonja
- odporni na pranje in kemično čiščenje
- osnovni tkanini morajo pustiti tekstilni otip
- tališče mora biti v območju primernem za tekstilije
- ne smejo poškodovati tekstilije
- ekološko in biološko neoporečni

Najpomembnejše lastnosti termoplastov:

- Tališče
- Granulacija
- talilni indeks

Vrste termoplastov:

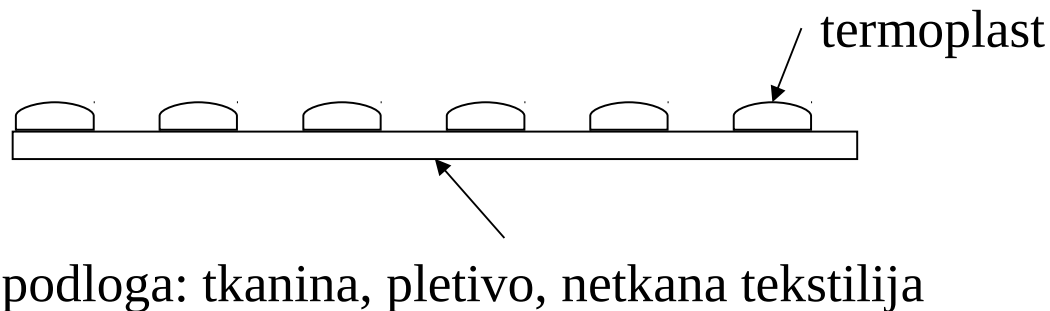
- Poliamid
- Poliester
- Nizkotlačni polietilen
- Visokotlačni polietilen

Obstaja več postopkov nanašanja termoplasta na medvlogo, odvisno od vrste termoplasta in uporabnosti medvlog. V praksi so najpogostejši naslednji postopki:

- Trosilni trak
- Tiskanje s pomočjo graviranih valjev
- Tiskanje skozi šablono
- Nanašanje z raklom

Termoplast se nananaša:

- Točkast nanos
- Dvotočkovni nanos

Fiksiranje je pogojeno s temperaturo, tlakom in časom obdelave. Tlak in povišana temperatura različno vplivata na lastnosti različnih tekstilnih materialov.

Glede na težave pri fiksiranju delimo tekstilije na:

- Tkanine za katere je značilno visoko krčenje
- Tkanine, občutljive na visoke temperature
- Tkanine, občutljive na visok tlak
- Lasaste tkanine: pliš, žamet, kosmatene tkanine za zimske plašče

- Tkanine s posebnimi nanosi, za dežne plašče, plastificirani materiali
- Tkanine z visoko razteznostjo
- Tkanine iz mešanic naravnih in kemičnih vlaken

Pri določanju pogojev fiksiranja je potrebno upoštevati pet kriterijev, ki vplivajo na kakovost fiksiranega krojnega dela:

- Osnovna tkanina
- Metode fiksiranja
- Stroji
- Lepljiva medvloga
- Parametri fiksiranja

Parametri fiksiranja:

- Temperatura T
- Tlak p
- Čas t ; čas fiksiranja in čas ohlajanja

Fiksirni stroji (učinek T in p):

- Klasične stiskalnice – stiskalnice so pnevmatske ali hidravlične
- Pretočne stiskalnice – kontinuiran proces fiksiranja

Trdnost spoja – sila potrebna za ločitev medvloge od osnovne tkanine. Trdnost spoja se preizkuša po standardu DIN 54310. Meri se sila za ločitev spoja med tkanino in medvlogo, ugotavlja se porazdelitev termoplasta na tkanini in medvlogi. Trajnost spoja se določa z odpornostjo po mehanskem ali kemičnem čiščenju, preizkušamo trdnost spoja po 1,2,3,4,5,10 pranju.